

Usnesení

Zvláštní senát zřízený dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl ve složení: předseda JUDr. Karel Podolka a soudci JUDr. Roman Fiala, JUDr. Michal Mazanec, JUDr. Pavel Pavlík, JUDr. Petr Příhoda a JUDr. Marie Žiškova, o návrhu Obvodního soudu pro Prahu 6 na rozhodnutí sporu o pravomoc mezi tímto soudem a Nejvyšším správním soudem, za účasti žalobkyně: J. J., zastoupené JUDr. Gabrielem Brenkou, advokátem se sídlem Václavské nám. 21, Praha 1, a žalované: R. J., a. s., zastoupené JUDr. Danou Berkovou, advokátkou se sídlem v Uherském Brodě, Rolnická 2190, ve věci žaloby o výmaz kombinované ochranné známky z rejstříku ochranných známek, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 8 C 121/2003,

t a k t o :

I. Příslušný vydat rozhodnutí o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu průmyslového vlastnictví ze dne 26. 5. 2000, sp. zn. O-4056, ve věci výmazu kombinované ochranné známky „S. B. J. B. R. J.“, zapsané v rejstříku ochranných známek, je soud ve správním soudnictví.

II. Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2003, čj. 7 A 144/2000-63, se zrušuje.

O d ů v o d n ě n í :

Návrhem došlým zvláštnímu senátu pro rozhodování některých kompetenčních sporů se dne 4. 6. 2004 (doplněným podáním ze dne 12. 10. 2004) obrátil na tento senát Obvodní soud pro Prahu 6 a požádal, aby zvláštní senát rozhodl spor o věcnou příslušnost, vzniklý ve smyslu § 1 odst. 1 písm. b) zákona č. 131/2002 Sb. (v dalším textu „kompetenční spor“) mezi Nejvyšším správním soudem a Obvodním soudem pro Prahu 6 ve věci u obvodního soudu zapsané pod sp. zn. 8 C 121/2003.

Z předložených spisů vyplynuly tyto pro rozhodnutí podstatné skutečnosti:

Rozhodnutím Úřadu průmyslového vlastnictví (v dalším textu též „Úřad“) ze dne 18. 3. 1999, zn. O-4056, byl zamítnut návrh Jarmily Jelínkové na výmaz kombinované ochranné známky „S. B. J. B. R. J.“, zapsané v České republice, jejímž majitelem je společnost R. J., a. s.

J. J. (dále jen „žalobkyně“) podala proti tomuto rozhodnutí rozklad; o něm rozhodl předseda Úřadu rozhodnutím ze dne 26. 5. 2000, téže značky, tak, že jej zamítl a napadené rozhodnutí o výmazu výše uvedené ochranné známky potvrdil.

Žalobkyně napadla toto rozhodnutí předsedy Úřadu dne 25. 7. 2000 žalobou ve správním soudnictví (§ 247 a násl. s. ř. s. ve znění tehdy účinném) u Vrchního soudu v Praze, kde byla věc zapsána pod sp. zn. 7 A 144/2000. Vrchní soud však řízení do

konce roku 2002 nedokončil a neskončenou věc převzal k dalšímu řízení nově zřízený Nejvyšší správní soud (§ 132 soudního řádu správního).

Nejvyšší správní soud pak - již podle právních předpisů účinných od 1. 1. 2003 - o původní správní žalobě věcně nerozhodl a usnesením ze dne 26. 6. 2003 ji pod čj. 7 A 144/2000-63 odmítl s poukazem na ustanovení § 46 odst. 2 s. ř. s. K vlastním důvodům tohoto rozhodnutí viz dále; poučil současně žalobkyni o tom, že může ve věci do jednoho měsíce od právní moci usnesení podat v téže věci žalobu podle části páté občanského soudního řádu (ve znění účinném po datu 1. 1. 2003) k příslušnému okresnímu (obvodnímu) soudu.

Žalobkyně se tímto poučením řídila a podala u Obvodního soudu pro Prahu 6 ve zmíněné lhůtě žalobu, v níž žádá, aby soud rozhodl o tom, že se blíže určená kombinovaná ochranná známka vymazává z rejstříku ochranných známek.

Obvodní soud pro Prahu 6 namítá nedostatek své pravomoci věc projednat a o ní rozhodnout. Proto se tento soud obrátil návrhem došlým zvláštnímu senátu pro rozhodování některých kompetenčních sporů dne 4. 6. 2004 na tento senát a požádal, aby zvláštní senát rozhodl spor o příslušnost.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi obecným soudem a soudem ve správním soudnictví se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Právní institut ochranné známky se vyvinul z hospodářské potřeby výrobce nebo obchodníka dosáhnout toho, aby právě jeho zboží (služby) zájemci kupovali nebo si opatřovali a aby toto zboží nebylo zaměňováno s produkcí konkurence. Opatření zboží značkou výrobce nebo obchodníka nemá ovšem smysl bez toho, že tu bude dána záruka, že někdo jiný nemůže takovou značku použít. Záruku, která by měla praktický smysl, však může poskytnout jen vrchnostenská autorita (veřejná moc). Dnešní podoba průmyslových práv se ostatně vyvinula ze středověkých panovnických nebo vrchnostenských privilegií. Je třeba dodat, že vznik ochranné známky jistě reflektuje (také) soukromý zájem jejího budoucího majitele, například proto, že po svém vzniku se známka může stát předmětem právního obchodu a její existence má pro jejího vlastníka hospodářský smysl, nicméně samotné udělení práva průmyslového vlastnictví nijak neztratilo svůj původní charakter veřejnoprávního privilegia, které je udělováno výlučně veřejnou mocí a v zájmu veřejném. Tím je zájem zákazníků či konzumentů zboží a služeb a jejich ochrany před napodobováním, falšováním známek nebo jejich zneužíváním.

V dnešních podmínkách stát může stanovit podmínky, za kterých se smí uchazeč domoci kladného rozhodnutí správního úřadu. Úřad musí sice ochrannou známku zapsat do (veřejného) rejstříku (registrovat), ale musí také přihlášku zamítnout, nejsou-li splněny zákonné podmínky registrace, případně při splnění zákonných podmínek musí známku z rejstříku vymazat.

Právní vztah, který se takovým řízením a rozhodnutím řeší, vzniká mezi přihlašovatelem (při výmazu mezi majitelem známky) a správním úřadem. Takový vztah je vztahem mocenským (v jiné terminologii vertikálním, vrchnostenským);

nejde o vztah občanskoprávní (§ 7 odst. 1 o. s. ř.), protože takové vztahy při vrchnostenském autoritativním rozhodování mezi úřadem a stranou nevznikají.

Nejvyšší správní soud poukazuje na to, že práva k ochranným známkám náleží k duševnímu vlastnictví a je třeba je považovat za práva soukromá: jsou totiž tvz. jinými majetkovými hodnotami, které jsou předmětem soukromoprávních vztahů (§ 118 odst. 1 občanského zákoníku). Posledně uvedené tvrzení jistě nelze nijak zpochybnit; soud zde však vychází z neúplného axiomu. To, že ochranná známka může být předmětem občanskoprávních vztahů, není nijak v rozporu se skutečností, že rozhodování o námitkách proti registraci známky - jakožto projev výkonu státní správy v oblasti průmyslového vlastnictví - je naopak předmětem vztahu veřejnoprávního mezi majitelem již zapsané známky - případně i přihlašovatelem - a Úřadem.

Nejvyšší správní soud dále uvádí, že soukromoprávní charakter práv k duševnímu vlastnictví je deklarován rovněž na úrovni mezinárodněprávní, a to v preambuli Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví. Samo použití pojmu vlastnictví ostatně svědčí o tradičním a ustáleném chápání těchto práv jako práv soukromých, a to dokonce absolutních.

Argumentace Nejvyššího správního soudu v této věci není přiléhavá.

Registrací ochranné známky (nebo jejím výmazem) se neupravují vztahy mezi fyzickými a právnickými osobami, protože nic takového předmětem řízení o registraci (výmazu) není a nemůže být. Jediný vztah, který se tu registrací upravuje, je vztah mezi tím, kdo o registraci žádá (resp. tím, kdo má známku zapsanu), a úřadem, který o registraci (výmazu) rozhoduje. Předmětem řízení je vyřešení otázky, zda jsou splněny zákonem stanovené podmínky a zda tedy má nebo nemá vzniknout nehmotný statek (ochranná známka), resp. zda má tento status zaniknout (výmaz). Výsledkem řízení je pak vznik (registrace) známky nebo její výmaz; zda vůbec vzniknou majetkové vztahy mezi podnikateli při podnikání (a kdy a jaké), je naprosto nejisté (u některých typů známek, např. obranných nebo zásobních, lze dokonce předpokládat, že takové vztahy záměrně ani vzniknout nemají) a registrační akt se o tom nijak nevyjadřuje (a při výmazu registrované známky nijak do té doby vzniklé soukromoprávní vztahy neupravuje).

Sama registrace (výmaz) známky tedy není soukromoprávní věc a je nerozhodné, že registrací (výmazem) vznikají nebo zanikají soukromoprávní nároky. Žádná soukromá osoba, se kterou je přihlašovatel (majitel) v rovném postavení, mu nemůže registraci udělit ani mu nemůže známku vymazat. To může učinit jenom správní úřad, který k tomu má zákonnou kompetenci, a může to udělat jen tak, že o tom vydá vrchnostenský správní akt.

Proto tedy i v přezkumném řízení soudním se žalobce nedomáhá žádného svého soukromoprávního nároku, ale jen toho, aby správní úřad o věci rozhodoval podle zákona.

Odůvodnění lze pak pro úplnost uzavřít poznámkou, že rozhodnutí předpokládaná jednotlivými zákony na ochranu průmyslového vlastnictví přesně rozlišují, která rozhodnutí ve věci přísluší činit Úřadu a která soudu (v občanském soudním řízení). Ve věci patentů jsou v pravomoci soudů např. rozhodnutí o tom, komu svědčí právo na patent, stanovení výše odměny za právo na patent, výše licenčních poplatků v případě poskytnutí nucené licence, porušení práv z patentů; ostatní rozhodnutí jsou v kompetenci Úřadu. I takovéto rozdělení – navíc za situace, kdy zákonodárce ani neupravil mechanismus, jímž by se vůbec mohlo dosáhnout zápisu ve veřejných knihách bez toho, že by taková povinnost byla soudem uložena Úřadu, který v řízení podle § 244 o. s. ř. není účastníkem řízení – představovalo pro zvláštní senát jen další podpůrný argument pro toto usnesení.

Z vyložených důvodů proto zvláštní senát vyslovil podle § 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb., že rozhodovat o žalobě proti rozhodnutí Úřadu o výmazu známky náleží soudu ve správním soudnictví.

V důsledku tohoto rozhodnutí pak zvláštní senát dále zrušil podle § 5 odst. 3 téhož zákona usnesení Nejvyššího správního soudu, jímž byla pravomoc Nejvyššího správního soudu popřena, a odstranil tak překážku věci rozhodnuté.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále bude tedy Nejvyšší správní soud pokračovat v původním řízení o podané správní žalobě.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. února 2005

JUDr. Karel Podolka
předseda zvláštního senátu